

Het Talent aan de slag met Curriculum.nu

“Nog meer aandacht voor ondernemen en netwerken”

Wat moeten kinderen per leergebied kennen en kunnen? Deze vraag staat centraal in het landelijke programma Curriculum.nu. Negen ontwikkelteams met leraren en schoolleiders ontwikkelen voor negen leergebieden een visie op deze vraag, waarbij ze onder meer worden ondersteund door experts van SLO. Per leergebied geven geselecteerde ontwikkelscholen feedback op de tussenresultaten van de teams en werken ze aan het ontwikkelen van een schooleigen curriculum. Eén van die scholen is Kindcentrum Het Talent in Asten, dat ondernemerschap en thematisch werken hoog in het vaandel heeft staan.

Uniek schoolgebouw

Kindcentrum Het Talent werkt binnen Curriculum.nu aan het vakgebied Mens & natuur. Zodra je hier binnenstapt is duidelijk dat deze school anders is. Enorme ramen over de volle lengte en breedte van het schoolgebouw. Twee verdiepingen, die je in één oogopslag kunt overzien. Een open inrichting, met veel warme kleuren, glas en hout. Hoekjes om te werken, hoekjes om te spelen of om samen projecten te doen. En vooral: veel bedrijvigheid. Geen gangen met klaslokalen, maar open ruimtes waar kinderen allemaal op een andere manier aan de slag zijn.

“De kinderen kiezen iedere dag hun eigen werkplek in de school.”

Flexibele werkplekken

In één klas geven kinderen een presentatie over Egypte, waar ze uitgebreid onderzoek naar hebben gedaan. Beneden in de open ruimte speelt een groepje verklede kinderen Indiaantje in drie felgekleurde tipi's. Aan de tafel daarnaast doen vier kinderen een zelfgemaakt kwartetspel en drie jongens schroeven fanatiek een oude cd-speler uit elkaar. Boven werken kinderen achter de computer samen aan een project en buiten in de zon leest een groepje leerlingen met een leraar. Overal in de school zijn hoekjes ingericht, die kinderen flexibel kunnen gebruiken. De ruimtes zijn een verlengstuk van de klaslokalen. De klassen hebben zitplaatsen voor elk kind, maar niet genoeg werkplekken. De kinderen kiezen iedere dag hun eigen werkplek in de school.

Visie: eigentijds leren

Basisschool Het Talent begon drie jaar geleden met een nieuwe manier van onderwijs bieden. “Wij geloven in eigentijds leren, het 3 O-leren”, vertelt schoolleider Anja Jansen. “De drie o's staan voor ondernemen, onderzoeken en ontwerpen. Daarnaast volgen we het gedachtegoed van Human Dynamics. Deze theorie draait om de manier waarop kinderen leren, communiceren en in elkaar zitten. Het biedt inzicht in de verschillen tussen mensen en de manier waarop je

daar als leraar bij aan kunt sluiten.” Twee jaar geleden opende Het Talent haar nieuwbouwlocatie, die perfect past bij de visie van de school. “Het gebouw is overzichtelijk, open en flexibel”, zegt Jansen. “We kunnen ons onderwijs dankzij het gebouw optimaal invullen.”

Leraren verantwoordelijk voor lesontwerp

Eigentijds onderwijs betekent voor Het Talent onder andere thematisch onderwijs. De leraren kiezen steeds samen een centraal thema, waarmee ze elk op hun eigen manier aan de slag gaan. Leraar Thomas Koolen: “Ons huidige thema is ‘Wereldse volken’ en elke unit vliegt dat anders aan. In de onderbouw staan Indianen centraal, in de bovenbouw is het WK voetbal het uitgangspunt. De kapstok is een gegeven, maar het lesontwerp is de verantwoordelijkheid van de leraar.

5 slo

We beginnen meestal met een klassikale basisles om het thema te schetsen en de basiskennis over te brengen. Daarna gaan kinderen hun eigen onderzoek doen en leervragen beantwoorden. Dat doen ze in kleine groepjes en individueel. En met leerlingen uit verschillende groepen samen. Kinderen kiezen daarvoor hun eigen werkplek en aanpak. Hun eigen ondernemerschap staat hierin centraal."

Helder lesformat

Anja Jansen: "Op het eerste gezicht lijkt die aanpak misschien chaotisch, maar er ligt een heldere structuur aan ten grondslag. We hebben met het hele team een helder format ontwikkeld, gekoppeld aan concrete leerdoelen binnen verschillende vakgebieden. Zo weten we zeker dat leerlingen de kennis opdoen die nodig is. We doen dat in verschillende settings: de klassikale setting in de vorm van een hoorcollege, werkgroepen waarin kinderen samenwerken en individueel. Zo voldoe je aan alle leerbehoeften. Om van thematisch werken een succes te maken, moet je een sterke teamcultuur hebben. We voelen ons samen verantwoordelijk voor onze school." Deze manier van

slo 6

Anja Jansen >

werken levert veel op. Niet alleen zijn kinderen én leraren meer betrokken bij en enthousiaster over het leerproces, het zorgt ook voor gelukkigere leerlingen, die plezier hebben in leren. "Leerlingen hebben een actievere houding, ze wachten niet af waar de leraar mee komt", zegt Koolen. "Ze gaan zelf aan de slag, het 'consumeren' is er vanaf."

"Zo weten we zeker dat leerlingen de kennis opdoen die nodig is."

Kennis uitwisselen

Het Talent is geselecteerd om mee te doen als ontwikkelschool bij het ontwikkelteam Mens & natuur voor Curriculum.nu. Willeke Kremers, leraar en coördinator bovenbouw: "Wij vonden het een goede kans om kennis uit te wisselen met andere scholen, ideeën op te doen en zo ons onderwijs nog verder te verbeteren. Bovendien is het mooi om bij te kunnen dragen aan het onderwijs van de toekomst."

Jansen: "Ik had ook nog een hoger doel: met onze deelname wilde ik aan ons team bevestigen dat we goed bezig zijn. Doordat wij ons onderwijs anders vorm zijn gaan geven, krijg ik wel eens kritische vragen uit het team. Behalen we onze leerdoelen wel, komen alle onderwerpen wel aan bod? Dat wij werden gekozen voor Curriculum.nu is voor ons een bewijs dat we op de goede weg zijn."

Thematische aanpak Mens & natuur

"We werkten voorheen met standaardmethoden binnen dit leergebied", zegt Kremers. "Sinds een jaar hanteren we een thematische aanpak die we zelf inhoud geven. Deelname aan Curriculum.nu kwam op het juiste moment. We hebben de eerste conceptvisie van het ontwikkelteam Mens & natuur inmiddels gekregen, en we hebben de bijbehorende vragenlijst ingevuld. Ouders en leerlingen hebben we ook om hun reactie gevraagd. In de conceptvisie herkende ik al veel van de manier waarop wij werken: thematisch en met een grote mate van autonomie voor de leraar."

Netwerken en ondernemerschap

Binnen Curriculum.nu heeft Het Talent ook een eigen opdracht: het verder invullen van 3 O-leren. Netwerken is een belangrijk element in het leergebied Mens & natuur. "We willen breder kijken dan onze school", zegt Thomas Koolen. "Wat kunnen we betekenen voor

ouders, bedrijven, voortgezet onderwijs, pabo?

We willen in Asten een netwerk opzetten waarmee we ons onderwijs kunnen verrijken. Daar zijn volop mogelijkheden voor. Wij zijn aspirant-Brainportschool, wat inhoudt dat we deel uitmaken van een netwerk van scholen die leerlingen voorbereiden op een toekomst in de Brainport-regio. Zo werkten we samen met collega-Brainportschool Varendonck College in Asten, een middelbare school voor vmbo, havo en vwo. Hun technasium werkt aan de hand van casussen en die hebben we omgeschreven naar een basisschool-opdracht. Onze leerlingen werden gecoacht door leerlingen van het Varendonck en gingen met verschillende onderwerpen aan de slag. Ze namen bijvoorbeeld enquêtes af in Heusden, over de inrichting van het nieuwe marktplein, en maakten een *moodboard* over de herbestemming van een pand in Asten. Dit soort opdrachten leert leerlingen om breed te denken en ondernemend aan de slag te gaan. Dat past perfect bij onze visie en bij de insteek van Curriculum.nu."

Curriculum.nu

Leerplanontwikkelaars van SLO ondersteunen het ontwikkelproces van Curriculum.nu op de inhoud, vanuit hun vakkennis en brede blik op curriculumontwikkeling in Nederland en andere landen.

"Ruim twaalf jaar geleden werden de kerndoelen voor leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs ontwikkeld." zegt Marja van Graft, die als vakexpert het leergebied Mens & natuur begeleidt. "Scholen werken daar sinds 2006 mee en de doelen zijn inmiddels aan vernieuwing toe. De wereld is veranderd en dat vraagt om een kritische beschouwing van de gewenste kennis en vaardigheden van leerlingen. Daarom is Curriculum.nu gestart en met dat vraagstuk zijn de ontwikkelteams en ontwikkelscholen nu hard aan de slag."

Grote opdrachten ontwikkelen

Elk ontwikkelteam werkt een visie uit in tien tot vijftien Grote opdrachten voor hun leergebied. Deze beschrijven op heldere wijze de kern van het vakgebied in de vorm van fundamentele inzichten. Daarbij wordt ook gekeken naar de samenhang binnen de leergebieden. "Voor Mens & natuur is dat bijvoorbeeld een uitdaging, omdat bij sommige onderwerpen verschillende vakgebieden samenkomen", zegt Van Graft. "Het onderwerp 'water' is hier een goed voorbeeld van. Daar komt van alles bij elkaar. Biologie, techniek, voeding en gezondheid uit het leergebied Mens & natuur, en sociaalgeografische elementen, waterbescherming, politiek en gedrag uit de

leergebieden Mens & maatschappij en Burgerschap. Naast ontwikkelteams zijn er ontwikkelscholen zoals Kindcentrum Het Talent, die feedback geven op de opbrengsten van de ontwikkelteams. Ook werken zij aan hun schooleigen curriculum voor het betreffende leergebied."

Uitdaging voor het onderwijs

Van Graft vindt de curriculumherziening een flinke uitdaging, die straks iets gaat vragen van alle scholen in Nederland. "Van de scholen en leraren die meewerken aan Curriculum.nu wordt veel gevraagd. Aan het programma neemt nu een beperkt aantal, vooral vooruitstrevende scholen deel. Daar zijn de ontwikkelteams zich zeer bewust van. Want straks moeten alle scholen in Nederland met de nieuwe kerndoelen aan de slag."

Meer informatie:
primaironderwijs@slo.nl
www.curriculum.nu